

Międzynarodowe Centrum
Badań nad Fenomenem
Solidarności

Gdańsk, 9 listopada 2019 r.

Uchwała Programowa Rady Naukowo-Programowej Międzynarodowego Centrum Badań nad Fenomenem Solidarności

„Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” powołany w Polsce w wyniku protestu robotniczego i utworzony na podstawie porozumienia zawartego dnia 31 sierpnia 1980 r. w Gdańsku pomiędzy Międzyzakładowym Komitetem Strajkowym a Komisją Rządową, opierając swoje działania na gruncie etyki chrześcijańskiej i katolickiej nauki społecznej, prowadzi działalność w zakresie obrony godności, praw i interesów pracowniczych członków Związku oraz realizacji ich potrzeb materialnych, społecznych i kulturalnych”.

(Z preambuły Statutu NSSZ „Solidarność”)

Rozumiejąc wyjątkowość zrywu, który doprowadził do powstania NSZZ "Solidarność", przy Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie powołano do życia jednostkę naukową pod nazwą Międzynarodowe Centrum Badań nad Fenomenem Solidarności (MCBFS). Działa ona we współpracy z Komisją Krajową NSZZ "Solidarność".

Podczas konferencji roboczej pt. „Solidarność: od godności człowieka do ponadnarodowej współpracy”, która odbyła się w Gdańsku w dniach 8-9 listopada 2019 roku, Rada Naukowo-Programowa MCBFS przyjęła Uchwałę Programową wyznaczającą zakres prac Centrum na kolejne lata działalności.

Przyjęto, że MCBFS swoje założenia programowe opiera o idee i wartości wypracowane w Polsce w nurcie personalizmu chrześcijańskiego za sprawą świadectwa

św. Jana Pawła II, bł. ks. Jerzego Popiełuszki oraz ks. prof. Józefa Tischnera. Św. Jan Paweł II głosił, że „Solidarność – to znaczy: jeden i drugi, a skoro brzemie, to brzemie niesione razem, we wspólnocie. A więc nigdy: jeden przeciw drugiemu. Jedni – przeciw drugim. I nigdy «brzemie» dźwigane przez człowieka samotnie. Bez pomocy drugich. Nie może być walka silniejsza nad solidarność. Nie może być program walki ponad programem solidarności”¹.

Istotnym elementem tego nurtu jest troska o godność osoby ludzkiej, przekonanie o wartości pracy człowieka oraz o istnieniu związanych z nią praw i zobowiązań. Kultura solidarności powinna przyczyniać się do kształtowania pracy na miarę człowieka w przyjaznym i odpowiedzialnym środowisku społeczno-prawnym.

W swoich badaniach MCBFS będzie się skupiać na podmiotowości pracy ludzkiej, prawach człowieka oraz zobowiązaniach wszystkich zaangażowanych, w różnych rolach, w działalność wspólnoty gospodarczej. Antropologia chrześcijańska i społeczna nauka Kościoła rzucają nowe światło na problemy współczesności, pomagają ludziom głębiej je rozumieć i mobilizują ich, aby stali się aktywnymi i wolnymi podmiotami.

W polskim doświadczeniu Solidarności zmanifestowała się nowa kultura pracy i ludzi pracy. Rada postuluje, by na nowo spojrzeć na wynikające z tego doświadczenia idee. Są one nadal aktualne – zarówno w Polsce, jak i poza jej granicami – ożywiają i inspirując narody oraz ruchy społeczne na całym świecie. W tym kontekście Centrum będzie miało za zadanie stymulowanie środowisk naukowych do prowadzenia analiz porównawczych dziedzictwa Solidarności na tle doświadczeń innych narodów, ze szczególnym uwzględnieniem latynoamerykańskiej teologii ludu.

Solidarność powstała jako wynik spotkania ludzi pracy i intelektualistów, którzy wspólnie podjęli refleksję nad swoim doświadczeniem w świetle chrześcijańskiego Objawienia. Spotkanie to było i jest źródłem nowej kultury opartej na pojednaniu i zaufaniu. Misją Centrum jest kontynuowanie opisanego procesu w tym samym duchu we współczesnym świecie.

¹ Fragment homilii św. Jana Pawła II wygłoszonej podczas Mszy świętej dla świata ludzi pracy w Gdańsku 12 kwietnia 1987 roku.

Wiele dawnych problemów pozostaje nierozwiązanych, wśród nich problem alienacji człowieka w obecnych strukturach produkcyjnych oraz jego uprzedmiotowienie. Przekształcenia technologiczne powodują zmiany na rynku pracy i powstanie nowych wyzwań. Przykładem jest prekaryzacja i wymuszona mobilność. W szczególności należy zauważyć, że niestabilność pracy i dochodu oraz towarzyszące jej poczucie niepewności zagrażają powstawaniu i trwałości rodzin.

Kolejnym nowym problemem jest charakterystyczna dla współczesnego globalnego kapitalizmu tendencja do rozbudzania sztucznych, nadmiernych pragnień i potrzeb, których zaspokojenie obiecują międzynarodowe koncerny.

Gospodarka jest globalna, a mechanizmy ochrony pracowników pozostają lokalne. Odpowiedzią na wyzwania globalnej gospodarki musi być globalizacja solidarności. Konkretyzację tej idei stanowią silnie zakorzenione lokalnie i narodowo związki zawodowe, które podejmują ponadnarodową współpracę. Wyzwaniem najbliższej przyszłości jest pogłębienie takiej współpracy na poziomie europejskim.

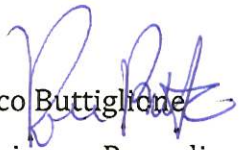
Solidarność odrzuciła założenia ekonomii marksistowskiej, tworząc własną wizję gospodarczą. Także dzisiaj ekonomii potrzeba nowego myślenia, w którym dobro wspólne byłoby brane pod uwagę na równi z prywatnym dobrem jednostki. Refleksja Karola Wojtyły o osobie jako podmiocie oraz o wspólnocie stanowi punkt wyjścia do budowy nowej ekonomii. Solidarność i dobro wspólne są niczym dwie strony tej samej monety: wytwarzając dobra materialne, tworzymy jednocześnie więzi międzyludzkie.

Stawienie czoła opisanym problemom wymaga ludzi świadomych swojej godności i potrafiących się o nią upomnieć. Tacy ludzie, mężczyźni i kobiety, są przykładami do naśladowania, autorytetami i przewodnikami w świecie rozmytych wartości i wzorców życia.

Żeby realizować długofalowy projekt edukacyjno-naprawczy potrzeba kształcenia zarówno postaw, jak i umysłów. Każde pokolenie pracowników ma swoje

doświadczenie, każdy jest wezwany do bycia misjonarzem solidarności, uczącym innych ludzi żyć i myśleć według wartości.

Przedstawiamy to świadectwo wszystkim ludziom dobrej woli, a w szczególności papieżowi Franciszkowi, który dziś wzywa pracowników całego świata, aby odnowili świadomość swojej tożsamości i powołania.

Prof. Rocco Buttiglione

Przewodniczący Prezydium

Rady Naukowo-Programowej Międzynarodowego Centrum Badań nad
Fenomenem Solidarności

Ewa Zydorek

Członek Rady Naukowo-Programowej Międzynarodowego Centrum Badań nad
Fenomenem Solidarności